

BOLNIK PO ODSTRANITVI VRANICE

Tatjana Cvetko

1. Kakšne težave in zaplete lahko pričakujete po odstranitvi vranice?

Po odstranitvi vranice se kmalu po operaciji pojavijo spremembe v krvni sliki. Povečano število rdečih in belih krvničk se postopno zniža. Najpogosteje ostaja povišano število krvnih ploščic (trombocitov), ki je lahko vzrok za nekoliko pogostejše tromboze pri teh bolnikih.

Po odstranitvi vranice se poveča nagnjenost k bakterijskim okužbam s pnevmokokom. Nagnjenost k okužbam je večja pri otrocih do 4. leta starosti in pri bolnikih, ki so jim odstranili vranico zaradi bolezni, kot pa pri poškodovancih. Sepsa se pri bolnikih po odstranitvi vranice hitro razvije in je lahko življenjsko nevarna. Tveganje za resne okužbe lahko zmanjšamo z ustreznim cepljenjem, z antibiotično zaščito in ustreznimi navodili, ki jih bolnik pozna.

2. Kaj lahko sami storite za obvladovanje težav po odstranitvi vranice?

Če so bolniku odstranili vranico zaradi poškodbe, bolnik zaradi same odstranitve vranice nima posebnih težav in lahko živi povsem normalno življenje. V kolikor je bila odstranitev del zdravljenja osnovne bolezni, so bolniki po odstranitvi vranice praviloma v boljšem zdravstvenem stanju. Potrebne pa so redne kontrole krvne slike po protokolu za osnovno bolezen ali glede na zdravila, ki jih prejemajo.

Zaradi zmanjšane odpornosti proti bakterijskim okužbam morajo biti bolniki pozorni na vročinska stanja z mrzlico.

3. Kdaj morate k zdravniku?

Vsak bolnik brez vranice mora k zdravniku takoj, ko zboli z visoko temperaturo in ga trese mrzlica, saj obstaja možnost, da bakterijsko vnetje preide v sepsa. Ob obisku zdravnika naj zdravnika opozori, da ima odstranjeno vranico.

4. Kakšen je običajni pooperativni potek?

Po operaciji ostane bolnik v bolnišnici 7-10 dni in je v tem času še cepljen s pneumokoknim cepivom. Običajno bolniki nimajo posebnih težav in so po 6-8 tednih že sposobni za svoje delo. Ob upoštevanju opozoril v zvezi z vročinskimi stanji in cepljenjem lahko bolnik živi dalje brez vranice brez posebnih težav. Po 5 letih je potrebno ponovno cepljenje s pneumokoknim cepivom, do katerega so bolniki upravičeni brez doplačila. Za cepljenje prejmejo napotnico svojega zdravnika družinske medicine.

5. Kako poteka spremljanje bolnika z odstranjeno vranico?

Po operaciji poskrbimo za potrebno cepljenje in prvih 6 mesecev kontroliramo število trombocitov enkrat mesečno. Ob povečanem številu trombocitov se uvedejo zdravila proti strjevanju krvi. Ponovno cepljenje s pnevmokoknim cepivom se priporoča še enkrat po 3-5 letih. Potrebno je enkrat letno spremljanje krvne slike.

6. Kako poteka oskrba bolnika z odstranjeno vranico?

Zdravimo in spremljamo osnovno bolezen, sicer pa posebno zdravljenje bolnika brez vranice ni potrebno.

7. Kako stanje po odstranitvi vranice vpliva na vaše življenje?

Ob ustrezni zaščiti nima posebnega vpliva na naše življenje. Bolniki z odstranjeno vranico ne smejo opravljati del, kjer je povečana možnost za okužbe. Za načrtovanje nosečnosti se ženskam odsvetuje hormonska kontracepcija, saj imajo zaradi višjega števila trombocitov povečano tveganje za trombembolične zaplete (zamašitve žil s krvnim strdkom).

8. Ali in kako lahko odstranitev vranice preprečite?

Ukrepi za varnost v prometu lahko zmanjšajo število poškodb in s tem tudi število poškodb vranice. Bolniki sami pa ob bolezni ali poškodbi ne morejo pomembno vplivati na odločitev o odstranitvi vranice. Sodobna slikovna diagnostika omogoča lažje spremljanje bolnikov po poškodbi, kirurgi se tako lahko pogosteje odločajo za konzervativno zdravljenje in posebej poškodovancem ohranijo vranico.